

**KRITIKUS A MIGRÁCIÓS HELYZET A
MAGYAR-SZERB HATÁRON**

Migrációkutató Intézet

**Gyorselemzések
Tárik Meszár**

2022/12

2022.07.25.

Gyorselemzések 2022/12

KRITIKUS A MIGRÁCIÓS HELYZET A MAGYAR-SZERB HATÁRON

Az illegális határátlépési kísérletek száma a déli határszakaszon ebben az évben elérte a 120 ezret.¹ Európa egyes országai – köztük Magyarország – határozott lépésekkel igyekeznek kezelni a helyzetet, viszont ettől függetlenül a határ túloldalán kisebb tömegek verték fel ideiglenesen sátraikat, ami komoly migrációs nyomást helyez hazánkra. Emellett a híradásokban csak kevés szó esik a migrációt kiváltó okokról és a bevándorlók narratívájáról, aminek megértése nélkül rendkívül nehéz objektív véleményt formálni az egyre intenzívebbé váló határhelyzetről. Mindezek miatt intézetünk munkatársai Szerbiába utaztak, hogy személyesen tapasztalják meg a déli szomszédunknál kialakult állapotokat, továbbá arab anyanyelvű bevándorlókkal folytattak beszélgetéseket, amelyek során sok hasznos információra derült fény. Megtudhatjuk, hogy ezek az emberek honnan és miért jönnek, hol akarnak letelepedni, milyen a viszonyuk a hatóságokkal, és milyen körülmények között várják, hogy megkíséreljék a tiltott határátlépést.

A körülmények

A vizsgálódás helyszíne a szerbiai Horgos volt, ahol szemmel láthatóan is nagyon sok bevándorló lelhető fel. Többségük két, már használaton kívüli épületben, valamint a szabad ég alatt, sátrakban tartózkodott. A viszonylag szűk területen körülbelül 100-120 fő rendezkedett be ideiglenesen. Kutatóink megfigyelése alapján nemcsak fiatal férfiak, hanem családok is tartózkodtak a szálláshelyen, habár az előbbieket jelentős túlsúlyban voltak. Meglepő tény, hogy a bevándorlók mindössze 150-200 méterre a határtól, nyíltan, a szerb hatóságok tudtával sátoroztak le. Többségük azért nem vonul be a nagyobb befogadó központokba, mert azok földrajzilag túlságosan távol vannak azoktól a pontoktól, ahol majd illegális határátlépési kísérletet szándékoznak végrehajtani.

Az interjúk

Kutatóink összesen 40 emberrel folytattak beszélgetéseket. Ezek során minden alanyunk ugyanazokat a kérdéseket tették fel, melyek öt főbb téma köré csoportosultak:

1. a migrációjuk oka,
2. az általuk preferált célország,

¹ MTI, 2022.

Gyorselemzések 2022/12

3. a hatóságokkal való viszonyuk,
4. más bevándorlókkal, valamint az embercsempészekkel való kapcsolatuk,
5. jövőbeni terveik, integrációs potenciáljuk feltárása.

A válaszadók életkora 20 és 40 év között volt, és főként észak-afrikai arab országokból: Tunéziából, Algériából és Marokkóból származtak.

1. kép: Bevándorlók által felállított sátrak Horgoson

Fotó: Tárik Meszár

A beszélgetések során elhangzottakra reflektálva

Ami a beszélgetésekből is kiderült, a legtöbb észak-afrikai arab származású bevándorló elsősorban a társadalmi egyenlőtlenségek, a szegényes gazdasági lehetőségek, a magas munkanélküliség és a szabadságérzet hiánya miatt hagyja el saját hazáját. Ezek a típusú problémák már 2011-ben, az úgynevezett arab tavasz² idején is fennálltak,

² Az arab tavaszról bővebben, lásd: ENCYCLOPÆDIA BRITANNICA, 2021.

Gyorselemzések 2022/12

amikor forradalmak sorozata söpört végig a különböző észak-afrikai és közel-keleti arab országokban. Az ott élő emberek akkori reakciója viszont jelentősen eltér a jelenlegitől, ugyanis míg bő tíz évvel ezelőtt a társadalmi elégedetlenség lázadásokhoz és polgárháborús helyzetekhez vezetett több arab államban is, addig napjainkban a hazájukból való emigrációval reagálnak a szociális, politikai és egyéb krízisekre.

Ami az általuk preferált célországokat illeti, általánosságban véve elmondható, hogy főként a stabil gazdasággal bíró nyugat-európai országokba igyekeznek, ezen belül is kiemelendő Németország, Ausztria és Franciaország. Ez utóbbi azért sem meglepő, mivel az egykor francia protektorátus Tunézia³ és Marokkó⁴, valamint francia gyarmat Algéria⁵ társadalmaira a mai napig jelentős befolyással bír a frankofón kultúra. Ezen túlmenően többen Olaszországot is célországgként említették meg, de sokan nem merik a rendkívül veszélyes tengeri átkelést megkockáztatni.

Ezen felül munkatársaink ismertették velük az illegális bevándorlással kapcsolatos magyar nézőpontot, amit nem tudtak elfogadni és közölték, hogy továbbra sem értik, hogy a határon miért nem engedik át őket. Terveik szerint csak annyi időt töltenének el hazánkban, ami az áthaladásukhoz feltétlenül szükséges. Továbbá a hatóságokkal kapcsolatban közölték, hogy egyes magyar rendőrök és katonák, valamint a Frontex munkatársai bizonyos esetekben fizikai erőszakot alkalmaznak velük szemben, és telefonjaikat, valamint azok csatlakozóit széttörik. Sokuk apróbb ingóságai és pénzüket eltulajdonításával is megvádolta a határvédő szerveket, valamint rendőrököt támadásokról is hírt adtak. Beszámolójukat alátámasztandó, többük is megmutatta azokat a sebesüléseket, amelyeket állítólag a rendőrök és katonák okoztak nekik, azonban nem szabad elfelejteni, hogy ezek egy jó része valószínűleg az illegális határátlépési kísérletek során keletkezett, többnyire vagy a biztonsági határzár okozta vágások, vagy a létráról, több méter magasságból történő zuhanások következményei. A bevándorlók által ismertett vádakat cáfolandó, a hivatalos szervek tájékoztatása szerint a magyar rendőrök minden alkalommal kamerával intézkednek a migránsokkal szemben, valamint a biztonsági határzár is kamerákkal van felszerelve⁶, hogy bizonyítható legyen annak ténye, hogy nem került sor visszaélésre.

³ Tunézia 1881-től 1956-ig volt francia fennhatóság alatt. Lásd: ENCYCLOPÆDIA BRITANNICA, é. n.

⁴ Marokkó 1912 és 1956 között állt francia „felügyelet” alatt. Lásd: BENKE, 1997, 844-845.

⁵ Algéria 1830-tól 1899-ig volt francia gyarmat, majd 1962-ig Franciaország teljes jogú megyéje. Lásd: MENEZES, 2020.

⁶ HIRADO.HU, 2022.

Gyorselemzések 2022/12

2. kép: Sérülés

Fotó: *Tárik Meszár*

Az észak-afrikai arab bevándorlók elmondásuk szerint nem veszik igénybe a csempészek „szolgáltatásait”, azonban közölték, hogy azok többsége afgán, pakisztáni, albán, román származású, de még zambiai állampolgár is van közöttük. A maghrebi⁷ arabok jó viszonyt ápolnak más arab nemzetek szülötteivel, valamint az Indiából és a Pakisztánból származókkal is, de az afgán bevándorlókkal rossz a kapcsolatuk. Utóbbiakkal összefüggésben elmondták, hogy egyáltalán nem vegyülnek velük, mert komoly veszélyforrást látnak bennük.

⁷ A Maghreb-országok: jellemzően Marokkót, Tunéziát, Algériát, Líbiát, Nyugat-Szaharát és Mauritániát értik az elnevezés alatt. E földrajzi elnevezést többnyire a Nílus folyótól nyugatra (Egyiptom nem tartozik bele) és a Szahara sivatagtól északra fekvő területekre használják. A „Maghreb” szó jelentése: nyugat, de az „al-Maghreb” névelős változat Marokkó megnevezésére is szolgál. Az elemzésünkben az elnevezés szűkebb értelmét vesszük alapul, pontosabban Marokkót, Tunéziát, valamint Algériát értjük alatta. Lásd: MAREFA.ORG, é. n.

Gyorselemzések 2022/12

Ami a jövőbeni terveiket illeti, beszámolójuk szerint valamely nyugat-európai országban való munkavállalásban érdekeltek, és hosszabb távon kívánják megvetni a lábukat kontinensünkön. Szinte mindegyikük rendelkezik Európában élő hozzátartozóval, és lényegében családjukat kívánják újra egyesíteni. A Horgoson tartózkodó bevándorlók körében a szakmunkás végzettségűek voltak felülreprezentálva, de volt olyan is, aki szálloda menedzserként tevékenykedett korábban. Többen is kijelentették, hogy nem ragaszkodnak a saját szakmájukban való elhelyezkedéshez, hanem adott esetben alacsonyabb szakmai végzettséget igénylő állást is betöltenének.

Összegzés

Kutatóink első kézből tapasztalták meg a magyar-szerb határon kialakult migrációs helyzetet, aminek során egyértelmű megállapítást nyert az a tény, hogy sok bevándorló torlódott fel déli szomszédunknál, és még mindig rendkívül vonzó célpontnak számít Európa. Elmondható, hogy ha továbbra is folytatódnak az Észak-Afrikában és több arab országban jelen lévő strukturális társadalmi és gazdasági problémák, akkor Európa határai továbbra is nagy nyomásnak lesznek kitéve. A bevándorlók többsége ugyanis a munkanélküliség, valamint egyéb, gazdasági és szociális nehézségek miatt vállalkozott az egyébként rendkívül költséges és veszélyekkel teli emigrációra, aminek a végcélja valamely nyugat-európai ország, főként Németország, Ausztria és Franciaország. Közös jellemzőjük, hogy mind illegálisan, a nemzetközi jogszabályokat ignorálva kísérlik meg a magyar-szerb határon való átkelést, amit a biztonsági határzár jelentős mértékben megnehezít. Továbbá a bántalmazásokról szóló panaszokat érdemes fenntartásokkal kezelni, mivel az általuk bemutatott sebesüléseket gyaníthatóan a biztonsági határzáron történő átkelés során, vagy a hatóságok elől való menekülés közben szereztek.

Gyorselemzések 2022/12

Felhasznált források:

BENKE, József (1997): *Az Arab Országok Története II.* Pécs: Alexandra Kiadó.

ENCYCLOPÆDIA BRITANNICA (2021): *Arab Spring.* Encyclopedia Britannica, 2021.01.27. Forrás: <https://www.britannica.com/event/Arab-Spring> (Megtekintve: 2022.07.23.)

ENCYCLOPÆDIA BRITANNICA (é. n.): *The protectorate (1881–1956).* Encyclopedia Britannica, é. n. Forrás: <https://www.britannica.com/place/Tunisia/Domestic-development> (Megtekintve: 2022.07.22.)

HIRADO.HU (2022): *Videón, ahogy a migránsok a biztonsági kamerát dobálják a határnál.* Hirado.hu, 2022.06.13. Forrás: <https://hirado.hu/belfold/cikk/2022/06/13/videon-ahogy-a-migransok-a-biztonsagi-kamerat-dobaljak-a-hatarnal> (Megtekintve: 2022.07.25.)

MAREFA.ORG (é. n.): *المغرب العربي* [Az arab Maghreb]. Forrás: https://www.marefa.org/%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%BA%D8%B1%D8%A8_%D8%A7%D9%84%D8%B9%D8%B1%D8%A8%D9%8A/simplified (Megtekintve: 2022.07.24.)

MENEZES, Saksha (2020): *Algeria's Past Matters. France – and Europe – Must Acknowledge Colonialism.* The New Federalist, 2020.07.22. Forrás: <https://www.thenewfederalist.eu/algeria-s-past-matters-france-and-europe-must-acknowledge-colonialism?lang=fr> (Megtekintve: 2022.07.23.)

MTI (2022): Szijjártó Péter: Magyarország déli határa migrációs ostrom alatt áll. Hirado.hu, 2022.07.14. Forrás: <https://hirado.hu/belfold/cikk/2022/07/14/szijasrt-peter-magyarorszag-deli-hatara-migracios-ostrom-alatt-all> (Megtekintve: 2022.07.23.)

Gyorselemzések 2022/12

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155.

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

© Tárík Mészár, 2022

© Migrációkutató Intézet, 2022

Sorszám: 2022/12